

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Procesiniai terminai

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (LT) neseniai atlikta pakeitimų.

lenkų

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Procesiniai terminai

Lenkija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Lenkijos civiliniame procese numatyti 1) įstatyminiai, teisminiai ir sutartiniai terminai, per kuriuos šalys turi atlikti procesinius veiksmus, ir 2) nurodomieji terminai, per kuriuos procesinius veiksmus turi atlikti teismas.

Įstatyminiai ir teisminiai terminai yra galutiniai ir jų praleisti negalima.

Įstatyminiai terminai, kurie apibrėžiami kaip naikinamieji terminai (tai reiškia, kad juos praleidus konkretus procesinis veiksmas tampa niekinis), yra nustatyti įstatymuose. Tokių terminų negalima pratęsti ar sutrumpinti. Įstatyminis terminas pradedamas skaičiuoti įstatyme nurodytu momentu. Esama dviejų rūšių įstatyminių terminų: terminai, iki kurių turi būti atliktas veiksmas, ir terminai, kuriems pasibaigus gali būti atliktas veiksmas. Tarp įstatyminių terminų taip pat yra terminai teisių gynimo priemonėms įgyvendinti, pvz., apeliacinio ar kitos rūšies skundo pateikimo terminas.

Teisminiai terminai taip pat apibrėžiami kaip naikinamieji, tačiau juos nustato teismas arba teisėjas. Teisminius terminus galima pratęsti arba sutrumpinti, tačiau tik dėl svarbios priežasties, gavus prašymą iki termino pabaigos, net ir neišklausius priešingos šalies. Šie terminai pradedami skaičiuoti nuo atitinkamo sprendimo arba nutarties paskelbimo; jeigu Civilinio proceso kodekse numatytas automatinis įteikimas, jie pradedami skaičiuoti nuo teismo sprendimo arba nutarties įteikimo. Teisminiai terminai apima terminus teismo veiklos ar procesiniams trūkumams sureguliuoti arba formaliems apeliacinio arba kitos rūšies skundo trūkumams pašalinti.

Sutartiniai terminai, kaip galima spręsti iš pavadinimo, nustatomi šalių sutartimi. Klasikinis pavyzdys yra proceso sustabdymas bendru šalių prašymu. Jeigu šalys pateikia tokį prašymą, teismas gali sustabdyti procesą, tačiau to daryti neprivalo. Tokio termino taikymas priklauso vien nuo šalių valios.

Nurodomieji terminai paprastai skiriami teisminėms institucijoms (teismams), ne šalims. Jų nesilaikymas neigiamų procesinių padarinių neturi. Jų pagrindinė paskirtis – proceso spartos principo taikymas. Tokio termino pavyzdys yra teismui skirtas terminas teismo sprendimo motyvams parengti.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal 1951 m. sausio 18 d. Įstatymą dėl nedarbo dienų taikomos šios įstatyminės nedarbo dienos:

visi sekmadieniai (šeštadieniai nėra įstatyminės nedarbo dienos),

sausio 1 d. – Naujųjų metų diena,

sausio 6 d. – Trys Karaliai,

Velykų sekmadienis,

Velykų pirmadienis,

gegužės 1 d. – švenčių diena,

gegužės 3 d. – Nacionalinė gegužės 3-osios šventės diena,

Sekminės,

Devintinės,

rugpjūčio 15 d. – Marijos dangun ėmimo diena,

lapkričio 1 d. – Visų šventųjų diena,

lapkričio 11 d. – valstybinė šventė – Nepriklausomybės diena,

gruodžio 25 d. – Kalėdos,

gruodžio 26 d. – antra Kalėdų diena.

2017 m. Velykų sekmadienis yra balandžio 16 d., Velykų pirmadienis – balandžio 17 d., Sekminės – birželio 4 d., o Devintinės – birželio 15 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Civilinėje teisėje sąvoka „terminas“ gali turėti dvi reikšmes. Tai gali būti konkretus momentas (pvz., 2017 m. balandžio 5 d.) arba konkretus laikotarpis, turintis pradžią ir pabaigą (pvz., 14 dienų).

Jeigu nustatomas galutinis terminas (*data, iki kurios turi būti atliktas veiksmas*), svarbu tikslus jo pabaigos momentas. Terminas neprivalo būti nurodytas kaip diena, tačiau jis turi būti apibrėžtas kaip susitariančiųjų šalių numatytas tam tikromis aplinkybėmis įvykstantis įvykis.

Procesiniai terminai skaičiuojami dienomis, savaitėmis, mėnesiais arba metais. Pagal Civilinio proceso kodekso 165 straipsnį terminų skaičiavimo civiliniame procese metodas reglamentuojamas Civilinio kodekso nuostatomis dėl terminų, jeigu įstatymuose, teismo sprendime, kitos valdžios institucijos sprendime arba teisės akte nustatant terminą nenurodyta, kaip jis turi būti apskaičiuojamas (Civilinio kodekso 110 straipsnis). Laikoma, kad procesinio dokumento siuntimas naudojantis Lenkijos pašto tarnybos arba operatoriaus, teikiančio universaliąją pašto paslaugą kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, paslaugomis yra lygiavertis to procesinio dokumento įteikimui teisme. Ta pati nuostata taikoma, kai karys dokumentą pateikia dalinio štabui, asmuo, kuriam yra atimta laisvė, – savo įkalinimo įstaigos administracijai, o Lenkijos jūrų laivo įgulos narys – to laivo kapitonui.

Diena turi 24 valandas, ji prasideda ir baigiasi 24.00 val. Dienomis skaičiuojamas terminas baigiasi paskutinės dienos pabaigoje. Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi diena, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi, – paskutinę to mėnesio dieną. Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, vidury arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena, o pusė mėnesio atitinka 15 dienų. Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas. Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatymine nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Jeigu dienomis skaičiuojamo termino pradžia yra konkretus įvykis, į terminą neįskaičiuojama diena, kurią įvykis įvyksta. Pavyzdžiui, jeigu teismas šaliai įteikė procesinius dokumentus, 2017 m. sausio 11 d. nurodydamas jai per septynias dienas atlikti konkretų veiksmą, tas terminas baigiasi 2017 m. sausio 18 d.

vidurnaktį (24.00 val.).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Teismas gali procesinius dokumentus įteikti keliais būdais: paštu, per teismo antstolį, vidaus kurjerių tarnybą ar teismo procesinių dokumentų įteikimo tarnybą. Dokumentas adresatui taip pat gali būti įteikiamas perduodant dokumentą adresatui teismo kanceliarijoje. Jeigu dokumentai yra tinkamai įteikti, visi šie būdai yra vienodai galiojantys ir būdo pasirinkimas neturi poveikio terminų skaičiavimui.

Pagal taisyklės nuo 2016 m. rugsėjo 8 d. teismui leidžiama procesinius dokumentus įteikti naudojantis duomenų perdavimo sistema, jeigu adresatas dokumentus pateikė per šią sistemą arba pasirinko galimybę tai padaryti. Adresatas, pasirinkęs galimybę pateikti dokumentus naudojantis duomenų perdavimo sistema, gali elektroninio įteikimo atsisakyti.

Elektroninėmis priemonėmis įteiktas dokumentas laikomas įteiktu korespondencijos gavimo elektroniniame patvirtinime nurodytą dieną, net jeigu ta diena yra įstatyminė nedarbo diena. Tai, kad elektroninė korespondencija gaunama naktį, įteikimo veiksmingumui poveikio neturi. Jeigu korespondencijos gavimo elektroninio patvirtinimo nėra, dokumentai laikomi įteiktais praėjus 14 dienų nuo jų įkėlimo į duomenų perdavimo sistemą dienos. Minėtoje taisyklėje reikalaujama, kad šalis bent kartą per 14 dienų pasitikrintų savo elektroninę paskyrą.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Jeigu dienomis skaičiuojamo termino pradžia yra konkretus įvykis, į terminą neįskaičiuojama diena, kurią tas įvykis įvyksta.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Dienomis nustatyti terminai skaičiuojami kalendorinėmis dienomis. Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatyminę nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi – paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, viduryje arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena. Pusė mėnesio atitinka 15 dienų.

Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais ar metais skaičiuojamas terminas baigiasi dieną, kurios pavadinimas arba data atitinka pirmąją termino dieną, arba, jeigu paskutinis mėnuo tokios dienos neturi – paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas nurodomas kaip mėnesio pradžia, viduryje arba pabaiga, tai suvokiama kaip pirmoji, penkioliktoji arba paskutinė mėnesio diena. Pusė mėnesio atitinka 15 dienų.

Jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais arba metais ir nereikalaujama tęstinumo, daroma prielaida, kad mėnuo turi 30 dienų, o metai – 365 dienas.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu veiksmui atlikti skirtas terminas baigiasi įstatyminę nedarbo dieną arba šeštadienį, laikoma, kad terminas baigiasi kitą dieną, kuri nėra nedarbo diena arba šeštadienis.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Pratęsti arba sutrumpinti galima tik teisminius terminus, t. y. teismo arba pirmininkaujancio teisėjo nustatytus terminus. Nutartį pratęsti arba sutrumpinti terminą gali priimti arba pirmininkaujantis teisėjas, arba teismas, tačiau tik dėl svarbių priežasčių – priežastis vertinti paliekama teismo nuožiūrai.

Terminą pratęsti arba sutrumpinti galima tik šalies, ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos proceso dalyvio, į procesą įsikišusios šalies, prokuroro, darbo inspektoriaus, vartotojų ombudsmeno, nevyriausybinių organizacijos, teismo paskirto eksperto arba liudytojo prašymu, jeigu terminas yra susijęs su jų veiksmais. Tokios nutarties teismas arba teisėjas negali priimti savo iniciatyva.

Prašymas turi būti pateiktas iki nustatyto termino pabaigos.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Lenkijos Civilinio proceso kodekse nustatyti įstatyminiai procesiniai terminai, per kuriuos galima įgyvendinti teisių gynimo priemones pagal teismo sprendimo rūšį (teismo sprendimas (lenk. *wyrok*), sprendimas dėl ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos esmės (*postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym*), teismo sprendimas už akių (*wyrok zaoczny*), pagal nurodymo sumokėti procedūrą išduotas nurodymas sumokėti (*nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym*), pagal mokėjimo įsakymo procedūrą išduotas mokėjimo įsakymas (*nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym*) ir nutartis (*postanowienie*)). Konkrečiai nustatyti tokie įstatyminiai terminai:

sprendimas dėl ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylos esmės: jeigu šalis pateikia prašymą dėl teismo sprendimo ir motyvų įteikimo, per vieną savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies paskelbimo turi būti raštu parengiami teismo sprendimo motyvai, o dviem atvejais (t. y. 1) jeigu šalis, dalyvaujanti procese be advokato, teisinio konsultanto ar patentinio patikėtinio, nedalyvavo skelbiant teismo sprendimą, nes jai buvo atimta laisvė, ir 2) jeigu teismo sprendimas buvo paskelbtas uždarame posėdyje) jie turi būti parengiami per savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies įteikimo. Apeliacinį skundą per dvi savaites nuo teismo sprendimo ir motyvų įteikimo apeliacinio skundo teikėjui galima pateikti teisme, kuris priėmė skundžiamą sprendimą. Jeigu šalis per savaitę nuo teismo sprendimo rezoliucinės dalies paskelbimo nepateikė prašymo įteikti teismo sprendimą ir jo motyvus, apeliacinio skundo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią baigiasi minėto prašymo pateikimo terminas;

nutartis: skundo pateikimo terminas yra viena savaitė, jis pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo, o jeigu šalis per nurodytą laiką nepateikė prašymo įteikti nutartį, tada terminas skaičiuojamas nuo nutarties paskelbimo;

atsakovo atžvilgiu priimtas teismo sprendimas už akių: atsakovas, kurio atžvilgiu paskelbtas teismo sprendimas už akių, per dvi savaites nuo to laiko, kai jam įteikiamas teismo sprendimas, gali pateikti protestą;

ieškovo atžvilgiu priimtas teismo sprendimas už akių: teismas nurodo už akių priimto sprendimo motyvus, jeigu ieškinyje buvo atmetas visiškai arba iš dalies, o ieškovas per savaitę nuo to laiko, kai jam buvo įteiktas teismo sprendimas, pateikė prašymą nurodyti motyvus, arba jeigu tokio prašymo nepateikęs ieškovas per nurodytą laiką pateikė apeliacinį skundą;

pagal nurodymo sumokėti procedūrą priimtas nurodymas sumokėti: nurodyme sumokėti atsakovas įpareigojamas per dvi savaites nuo nurodymo įteikimo visiškai patenkinti reikalavimą ir sumokėti išlaidas arba nurodymą užprotestuoti;

pagal mokėjimo įsakymo procedūrą priimtas mokėjimo įsakymas: išduodamas mokėjimo įsakymą, teismas nurodo, kad atsakovas privalo per dvi savaites nuo to laiko, kai jam buvo įteiktas įsakymas, visiškai patenkinti reikalavimą ir sumokėti išlaidas arba per tą patį laiką pateikti prieštaravimą.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Liudytojas arba proceso šalis turi absoliučią pareigą atvykti į teismo posėdį. Liudytojas taip pat turi atvykti į teismą net ir tuo atveju, jeigu nežino bylos aplinkybių arba jeigu jau nusprendė pasinaudoti savo teise atsisakyti liudyti. Liudytojas iki posėdžio dienos turi raštu pateisinti savo nedalyvavimą (neatvykimą). Nedalyvavimo priežastis nurodžius vėliau, teismas posėdyje vis tiek gali liudytojui skirti baudą. Liudytojas turėtų pridėti dokumentą, kuriuo pagrindžiama jo neatvykimo priežastis, ir pateikti rašytinį pasiaiškinimą. Liudytojo nedalyvavimas pateisinamas, jeigu jis teismo posėdyje nedalyvavo dėl

ligos, svarbios komandiruotės arba didelio nenumatyto incidento. Jeigu gavus šaukimą nurodoma, kad posėdyje nebus dalyvaujama dėl ligos, teismo gydytojas turi išduoti sertifikatą, kuriuo patvirtinama, kad liudytojas negali atvykti. Tokiu atveju teismas nustato kitą atvykimo datą.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Šaliai arba liudytojui taikomos civilinio proceso taisyklės, kuriomis vadovaujasi teisminė institucija (teismas).

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Procesinis veiksmas, kurį šalis atlieka pasibaigus terminui, yra niekinis. Šis principas taikomas ir įstatyminiams, ir teisminiams terminams. Procesinio veiksmo negaliojimas reiškia, kad pavėluotai atliktas veiksmas neturi pagal įstatymą su šio veiksmo atlikimu siejamų teisinių padarinių. Procesinis veiksmas, atliktas pasibaigus terminui, yra niekinis, net jeigu teismas dar nepaskelbė nutarties, kuri yra pasibaigusio termino padarinys.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu terminas buvo praleistas, šalis gali prašyti jį atstatyti ir atnaujinti procesą.

Jeigu šalis procesinio veiksmo atlikimo terminą praleido ne dėl savo kaltės, teismas jos prašymu terminą atstato. Tačiau termino atstatyti neleidžiama, jeigu termino praleidimas šaliai neturi neigiamų procesinių padarinių. Rašytinis pareiškimas, kuriame išdėstytas prašymas atstatyti terminą, ne vėliau kaip per savaitę nuo termino praleidimo priežasties išnykimo turi būti pateiktas teismui, kuriame turėjo būti atliktas veiksmas. Rašytiniame pareiškime turėtų būti išdėstytos aplinkybės, kuriomis pagrindžiamas prašymas. Šalis procesinį veiksmą turėtų atlikti tuo metu, kuriuo pateikia prašymą. Nuo praleisto termino praėjus metams, jį galima atstatyti tik išimtiniais atvejais. Atstatyti termino, per kurį apeliacine tvarka turi būti apskundžiamas teismo sprendimas, kuriuo santuoka pripažįstama negaliojančia arba paskelbiamas santuokos nutraukimas, arba paskelbiamas santuokos nebuvimas, neleidžiama, jeigu bent viena šalis iš naujo susituokė po to, kai teismo sprendimas tapo galutinis. Pavėluotai pateiktą arba pagal įstatymus neleistiną prašymą atstatyti terminą teismas atmeta. Nepaisant to, kad pateiktas prašymas atstatyti terminą, procesas ar teismo sprendimo vykdymas nestabdomas. Tačiau teismas, atsižvelgdamas į aplinkybes, gali sustabdyti procesą arba teismo sprendimo vykdymą. Jeigu prašymas patenkinamas, teismas gali nedelsdamas pradėti nagrinėti bylą. Atnaujinus procesą tampa įmanoma iš naujo pradėti nagrinėti bylą, kuri buvo užbaigta galutiniu teismo sprendimu. Skundas, kuriuo prašoma atnaujinti procesą, dažnai laikomas specialiąja teisių gynimo priemone (arba specialiuoju skundu), kuria ginčijami galutiniai teismo sprendimai, palyginti su paprastomis teisių gynimo priemonėmis, kuriomis ginčijami negalutiniai teismo sprendimai. Prašyti atnaujinti procesą galima remiantis tuo, kad teismo sprendimas buvo grindžiamas suklastotu arba pakeistu dokumentu arba vėliau panaikintu baudžiamuoju nuosprendžiu; arba teismo sprendimas buvo išgautas nusikalstamu būdu. Prašyti atnaujinti procesą taip pat galima, jeigu galutinis teismo sprendimas dėl tų pačių teisių santykių paaiškėja vėliau, arba paaiškėja faktinės aplinkybės arba įrodymai, galintys turėti įtakos bylos baigčiai, kuriais šalis negalėjo remtis ankstesniame procese; jeigu teismo sprendimo turiniui įtakos turėjo nutartis, kuria nebuvo užbaigtas bylos nagrinėjimo procesas ir kuri buvo priimta remiantis norminiu aktu, kurį Konstitucinis Teismas pripažino prieštaraujančiu [Konstitucijai](#), ratifikuotai tarptautinei sutarčiai ar įstatymams (ir kuri pagal Civilinio proceso kodeksą buvo panaikinta arba iš dalies pakeista).

Prašyti atnaujinti procesą nebegalima praėjus daugiau kaip dešimčiai metų nuo tos dienos, kai teismo sprendimas tapo galutinis (nebent šalis negalėjo atlikti procesinių veiksmų arba jai nebuvo tinkamai atstovaujama).

Paskutinis naujinimas: 27/06/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.